

گذری بر

قانون دادرسی مدنی

پروفسور و نویسنده
خسرو ابراهیمی
مدرس دانشگاه

انتشارات اوستا فرامانی

۱۳۹۹

سرشناسه	: ابراهیمی‌نیا، خسرو. ۱۳۳۱ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: گذری بر قانون دادرسی مدنی/ پژوهش و نوشته خسرو ابراهیمی‌نیا.
مشخصات نشر	: تهران: اوستا فراهانی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۴۲۰ ص.
شابک	: 978-964-898580-1
وضعیت فهرست نویسی	: فپا
پادداشت	: کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع	: آیین دادرسی مدنی — ایران
رژیم	: قانون مدنی — ایران
رابطه بندی کنگره	: ۱۷۱۰ KMH
رده بندی دیسی	: ۳۴۷/۵۵
شماره کتابخانه	: ۷۳۰۹۶۳۰
Civil procedure -- Iran	
Civil law -- Iran	

امارات و کتابخانه ملی

تهران: پاسداران، اقدسیه، نفت، بلوار ابدان، چهارم شرقی، پلاک ۳ ش ۵
تلفن: ۰۹۱۲۲۸۸۶۵۳۳ - ۳۴۷۴۴۹۵. نمابر: ۲۲۴۵۱۷۵۵

نام کتاب: گذری بر قانون دادرسی مدنی

پژوهش و نوشته: خسرو ابراهیمی‌نیا

مدیر اجرایی: اهورا فراهانی

چاپ اول: تهران، پاییز ۱۳۹۹

قطع کتاب: رقعی

ناشر: انتشارات اوستا فراهانی

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

طراحی جلد: طرح و تصویر فراهانی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ صنوبر

همه حقوق محفوظ است

شابک: ۱ - ۸۰ - ۸۹۸۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸

فهرست مطالب

۱۴	علام اخت
۱۵	آیین دادرسی مدنی
۱۷	تاریخچه آیین دادرسی مدنی:
۱۹	تعریف
۱۹	قانون آیین دادرسی مدنی
۲۱	فصل اول - تعریف قانون آیین دادرسی مدنی
۲۱	۱. آیین دادرسی
۲۱	۲. آیین دادرسی مدنی
۲۲	الف. تعریف آیین دادرسی مدنی:
۲۳	ب. فواید آیین دادرسی:
۲۳	ج. ویژگی و اوصاف آیین دادرسی:
۲۵	خصوصیات
۲۵	آیین دادرسی مدنی
۲۷	خصوصیات آیین دادرسی مدنی
۳۳	تفسیر به اعتبار این که قانون ماهوی است یا شکلی:
۳۵	۱۰۴- قانون امری
۳۵	قانون آمره
۳۹	اقدامات دفتر
۴۲	دعوی و نحوه طرح آن:
۴۲	مبحث اول - تعریف و مفهوم دعوی:
۴۳	مبحث دوم - اقسام دعوی:
۴۵	مبحث سوم - شرایط تحقق دعوی:
۴۷	اقامه دعوا
۴۹	دادخواست

۴۹	انواع دادخواست
۵۱	مبحث نخست - شرایط آن
۵۱	گفتار نخست - دادخواست، انواع و اصطلاحات مشابه آن
۵۱	بند نخست - مفهوم دادخواست و انواع آن
۵۲	بند دوم - اصطلاحات مشابه دادخواست و آثار تفکیک آن
۵۲	الف. اصطلاحات مشابه دادخواست
۵۳	ب. آثار تفکیک
۵۳	گفتار دوم - شرایط دادخواست و ضمانت اجرای آن
۵۴	بند نخست - شرایطی که ضمانت اجرای آنها تعیین نشده است
۵۶	بند دوم - شرایطی که ضمانت اجرای آنها رد فوری دادخواست است
۶۰	الف. نام و مشخصات خواننده
۶۴	مبحث چهارم - دادخواست:
۶۶	مبحث پنجم - نفاذ دادخواست با درخواست:
۶۷	مبحث ششم - ارفاق دادخواست:
۷۳	فصل نخست - اقامه در
۷۳	مبحث نخست - دادخواست و شرایط آن
۷۳	گفتار نخست - دادخواست، انواع و اصطلاحات مشابه آن
۷۳	بند نخست - مفهوم دادخواست و انواع آن
۷۴	بند دوم - اصطلاحات مشابه دادخواست و آثار تفکیک آن
۷۴	الف. اصطلاحات مشابه دادخواست
۷۵	ب. آثار تفکیک
۷۵	گفتار دوم - شرایط دادخواست و ضمانت اجرای آن
۷۶	بند نخست - شرایطی که ضمانت اجرای آنها تعیین نشده است
۷۷	ب - استثنائات
۷۷	نخست - تجدید مهلت قانونی طرح شکایت از آرا (به علت عذر موجه)
۷۹	دوم - تجدید مهلت قانونی در سایر موارد
۸۰	گفتار دوم - مواعد قضایی
۸۰	بند نخست - مفهوم مواعد قضایی، شیوه احتساب و ضمانت اجرای آن
۸۱	بند دوم - تمدید مواعد قضایی
۸۲	مبحث چهارم - ابلاغ و آثار دادخواست
۸۲	گفتار نخست - ابلاغ
۸۲	بند نخست - کلیات

بند دوم - انواع ابلاغ و شیوه انجام آن	۸۴
نخست - ابلاغ واقعی به اشخاص حقیقی	۸۴
دوم - ابلاغ واقعی به اشخاص حقوقی	۸۷
ب - ابلاغ قانونی	۸۸
نخست - موارد ابلاغ قانونی به اشخاص حقیقی	۸۹
دوم - ابلاغ قانونی به اشخاص حقوقی	۹۳
پ - محل ابلاغ برگ ها	۹۵
ن سوم - ضمانت اجرای مقررات ابلاغ	۹۷
الف - فرض ادعای آگاهی نداشتن یا قبول رعایت تشریفات	۹۷
ب - فرض ادعای انجام نشدن تشریفات ابلاغ	۹۸
گفتار دوم - آثار دادخواست و تفات آن با اظهارنامه	۹۹
بند نخست - اثر دادخواست	۹۹
الف - آثار دادخواست نسبت به نگاه	۹۹
ب - آثار دادخواست نسبت به اصحاب دعوا	۱۰۰
بند دوم - اظهارنامه	۱۰۱
نتیجه گیری	۱۰۳
فصل چهارم - مرحله صدور رأی	۱۰۵
مبحث اول - مفهوم رأی:	۱۰۵
مبحث دوم - تفاوت حکم با قرار:	۱۰۵
مبحث دوم - احکام	۱۱۰
گفتار نخست - معیار، انشاء، اعلام و آثار حکم	۱۱۰
بند نخست - معیار حکم	۱۱۱
بند دوم - شیوه تنظیم و نگارش حکم	۱۱۳
بند سوم - ابلاغ حکم	۱۱۴
بند چهارم - تصحیح حکم	۱۱۷
بند پنجم - آثار حکم	۱۱۸
الف. توان اثباتی	۱۱۸
ب - فراغ دادرس	۱۱۹
پ. اعتبار امر قضاوت شده	۱۱۹
ت. قابلیت شکایت	۱۲۰
گفتار دوم - دسته بندی احکام	۱۲۰
بند نخست - حکم اعلامی و حکم تأسیسی	۱۲۰

۱۲۱	بند دوم - حکم حضوری و حکم غیابی
۱۲۲	الف. معیار و ضابطه حکم غیابی در مرحله نخستین
۱۲۲	نخست - فرضی که دعوا، یک خواننده دارد.
۱۲۶	دوم - فرضی که دعوا، بیش از یک خواننده دارد.
۱۲۷	ب - معیار و ضابطه حکم غیابی در مرحله تجدیدنظر
۱۲۸	بند سوم - حکم قطعی و غیر قطعی
۱۲۹	بند چهارم - حکم نهایی و غیر نهایی
۱۲۹	بند پنجم - حکم لازم الاجرا و غیر لازم الاجرا
۱۳۰	مبحث سوم - قرارها
۱۳۰	گفتار نخست - معیار قرار و انواع آن
۱۳۰	بند نخست - معیار قرار
۱۳۱	بند دوم - انواع قرار
۱۳۲	الف - قرار امان یا ممانعتی
۱۳۲	مبحث سوم - انواع قرار
۱۳۲	۱. قرار مقدماتی:
۱۳۲	۲. قرار نهایی:
۱۳۳	نخست - انواع قرارهای اعدادی
۱۳۵	۳ - قرار موقتی یا قرارهای توقیفی:
۱۳۷	خلاصه تعریف دادخواست
۱۳۸	انواع دادخواست
۱۴۰	شرح دادخواست
۱۴۰	برگ دادخواست وخواهی:
۱۴۲	فصل نخست - طرق عادی شکایت از آرا
۱۴۲	مبحث نخست - واخواهی
۱۴۳	گفتار نخست - شرایط پذیرش واخواهی و آثار آن
۱۴۳	بند نخست - آرای قابل واخواهی
۱۴۴	بند دوم - احکام غیابی و قابلیت تجدیدنظر
۱۴۵	بند سوم - اصحاب دعوت و مهلت واخواهی
۱۴۵	الف - اصحاب دعوا
۱۴۷	ب - مهلت واخواهی
۱۴۹	بند چهارم - آثار واخواهی
۱۵۰	الف - اثر تعلیقی بر اجرای حکم

۱۵۲	ب - اثر انتقالی
۱۵۲	پ - اثر واخواهی نسبت به سایر اشخاص
۱۵۳	ت - اثر واخواهی و خسارات ناشی از اجرای حکم
۱۵۳	گفتار دوم - آیین دادرسی واخواهی و صدور رای
۱۵۳	بند نخست - آیین دادرسی
۱۵۴	الف - مرجع واخواهی، ترتیب درخواست و رسیدگی
۱۵۵	ب - حقوق اصحاب دعوای واخواهی
۱۵۵	نخست - حقوق واخواه
۱۵۶	دو - حقوق و تکالیف واخوانده
۱۵۶	بند دوم - م - در رای، بلاغ و تصحیح آن
۱۵۹	نتیجه گیر، و خلاصه
۱۵۹	برگ دادخواست تجدیدنظر:
۱۶۰	مبحث دوم - تجدیدنظر (روشن)
۱۶۱	گفتار نخست - آرای قابل تجدیدنظر (روشن) و غیر قابل تجدیدنظر
۱۶۱	بند نخست - آرای قابل تجدیدنظر
۱۶۴	ب - قرارهای قابل تجدیدنظر (پژوهش)
۱۶۴	بند دوم - آرای غیر قابل تجدیدنظر
۱۶۶	گفتار دوم - اصحاب دعوای مهلت تجدیدنظر
۱۶۶	بند نخست - اصحاب دعوای تجدیدنظر
۱۶۶	الف - اصحاب دعوای مرحله نخستین
۱۶۸	ب - اشخاص ثالث
۱۶۸	بند دوم - مهلت تجدیدنظر و ضمانت اجرای آن
۱۶۸	الف - مهلت تجدیدنظر
۱۶۸	نخست - اصل
۱۶۹	دوم - استثنائات
۱۷۱	ب - ضمانت اجرای رعایت مهلت تجدیدنظر
۱۷۲	گفتار سوم - جهات و آثار تجدیدنظر
۱۷۲	بند نخست - جهات تجدیدنظر
۱۷۴	بند دوم - آثار تجدیدنظر
۱۷۵	الف - پایان دادن به صلاحیت دادگاه نخستین
۱۷۵	ب - اثر تعلیقی
۱۷۶	ب - اثر انتقالی

۱۷۶	نخست - محدوده اثر انتقالی
۱۷۷	دوم - ممنوعیت ادعای جدید در مرحله تجدیدنظر
۱۷۷	۱- مفهوم ادعای جدید و تفاوت آن با دلیل جدید
۱۷۸	۲- اصل ممنوعیت ادعای جدید در مرحله تجدیدنظر
۱۷۸	۳- استثنائات
۱۸۰	گفتار چهارم - آیین دادرسی تجدیدنظر و صدور رای
۱۸۱	بند نخست - درخواست تجدیدنظر
۱۸۴	ب - مرجع تجدیدنظر و تقدیم دادخواست
۱۸۵	پ - تکلیف دادگاه صادر کننده رای مرحله نخستین
۱۸۷	دوم - دو حالتی که دادگاه تجدیدنظر رسیدگی می نماید
۱۸۸	بند سوم - رسیدگی دادگاه تجدیدنظر، تصمیمات آن و شکل آن ها
۱۹۲	ب - تصمیمات دادگاه فرضی که دعوای تجدیدنظر قابل رسیدگی باشد
۱۹۳	نخست - ا - تیار دادگاه تجدیدنظر در تشخیص نوع رای مرحله نخستین
۱۹۴	دوم - فسخ رای مرحله نخستین
۱۹۸	پ - شکل رای تجدیدنظر، تنظیم، ابلاغ و تصحیح آن
۲۰۱	دادخواست اصلی و دادخواست طاری
۲۰۱	یا دعوای اصلی و دعوای طاری
۲۰۶	فصل دوم - طرق فوق العاده حمایت از آراء
۲۰۶	مبحث نخست - فرجام
۲۰۷	گفتار نخست - شرایط و آثار فرجام
۲۰۷	بند نخست - شرایط فرجام
۲۰۷	الف - بررسی فرجام پذیر بودن رای
۲۰۸	نخست - آرای قابل فرجام
۲۱۲	دوم - آرای غیر قابل فرجام
۲۱۴	ب - مهلت و اصحاب دعوا در فرجام
۲۱۴	نخست - مهلت فرجام
۲۱۵	دوم - اصحاب دعوا در فرجام
۲۱۶	بند دوم - آثار فرجام
۲۱۶	الف - اثر فرجام نسبت به سایر اشخاص
۲۱۶	ب - نداشتن اثر انتقالی
۲۱۷	پ - بررسی اثر تعلیقی بر اجرای رای
۲۱۸	گفتار دوم - آیین فرجام خواهی و رسیدگی

۲۱۹	بند نخست - فرجام خواهی اصلی
۲۲۲	بند دوم - فرجام خواهی تبعی
۲۲۲	گفتار سوم - موارد نقض
۲۲۸	گفتار چهارم - تصمیمات دیوان عالی کشور
۲۲۹	بند نخست - رای ابرام
۲۳۱	بند دوم - رای نقض و اقدامات پس از آن
۲۳۳	بند سوم - تکلیف رای دیوان عالی کشور، تصحیح و آثار آن
۲۳۳	بند چهارم - اقدامات دادگاه مرجوع الیه
۲۳۵	مبحث دوم - اعاده دادرسی
۲۳۶	گفتار نخست - شرایط پذیرش اعاده دادرسی
۲۳۶	بند نخست - آثار فایده اعاده دادرسی
۲۳۸	بند دوم - جهات اعاده دادرسی
۲۴۸	بند سوم - مهلت و سبب درخواست اعاده دادرسی
۲۵۱	گفتار دوم - آیین و آثار اعاده دادرسی
۲۵۱	بند نخست - شیوه اعاده دادرسی
۲۵۱	الف - آیین درخواست
۲۵۶	آیین دادرسی
۲۵۸	بند دوم - آثار اعاده دادرسی
۲۵۸	الف - بررسی اثر تعلیقی بر اجرای حکم
۲۵۹	ب - اثر انتقالی
۲۶۰	گفتار سوم - صدور رای، تصحیح، قابلیت شکایت و آثار آن
۲۶۱	مبحث سوم - اعتراض شخص ثالث
۲۶۳	گفتار نخست - شرایط پذیرش اعتراض شخص ثالث
۲۶۳	بند نخست - آرای قابل اعتراض ثالث
۲۸۷	۸- قرار تأمین خواسته (موضوع مواد ۱۰۸ تا ۱۲۹ ق. آ. د. م. جدید)
۲۹۴	شیوه تعیین بهای خواسته
۲۹۴	وفاق ماده ۶۲ ق. آ. د. م.
۲۹۶	ب - تعیین خواسته و بهای آن
۲۹۶	نخست - تعیین خواسته
۲۹۷	دوم - بهای خواسته، شیوه تعیین و اعتراض به آن
۳۰۰	حالت نخست - خواسته پول باشد
۳۰۱	حالت دوم - خواسته مال غیر پول باشد

۳۰۴	پ - تعهدات یا جهات دیگر استحقاق خواهان
۳۰۵	ت - آنچه را که مدعی از دادگاه درخواست دارد
۳۰۶	ث - ادله و وسایل اثبات دعوا
۳۰۶	ج - پیوست های دادخواست
۳۰۸	چ - تعداد نسخ دادخواست و پیوست های آن
۳۰۸	ح - پرداخت هزینه دادرسی
۳۰۹	نخست - اقسام مختلف هزینه دادرسی
۳۱۰	مورد نخست - هزینه دادرسی دعاوی غیر مالی
۳۱۰	استثنائات
۳۱۲	مورد دوم - هزینه دادرسی دعاوی مالی
۳۱۳	مورد سوم - اختیار مراجع قضایی
۳۱۴	دوم - مواعید پرداخت هزینه دادرسی
۳۱۵	سوم - دریافت اسرارانه هزینه دادرسی
۳۱۶	مبحث دوم - درخواست تا جلسه دادرسی
۳۱۷	گفتار نخست - تکلیف دفتر کار
۳۱۹	گفتار دوم - تکلیف دفتر ثبت به رجوع الیه
۳۲۰	گفتار سوم - تکلیف دادگاه در فروض مختلف
۳۲۰	بند نخست - دستور تعیین وقت و ابلاغ
۳۲۱	بند دوم - دستور رفع نقص
۳۲۱	بند سوم - رسیدگی توأم یا تفکیک در صورت طرح دعاوی متعدد
۳۲۲	مبحث سوم - مواعید
۳۲۲	گفتار نخست - مواعید قانونی
۳۲۳	فصل پنجم - نمونه آراء:
۳۲۳	الف) قرارها
۳۲۳	۱ - قرار عدم صلاحیت:
۳۲۳	الف - تعریف صلاحیت:
۳۲۴	ب - انواع صلاحیت:
۳۲۷	۱ - مصادیق صلاحیت اضافی:
۳۴۵	مبحث هفتم - شرایط دادخواست:
۳۵۰	مبحث هشتم - آثار دادخواست:
۳۵۲	مبحث نهم - ابلاغ دادخواست و اوراق قضایی:
۳۶۵	بخش دوم

۳۶۵	طواری (امور اتفاقی)
۳۶۵	غیر مربوطه به ادله
۳۶۷	فصل نخست - طواری ناشی از دعاوی طاری
۳۶۸	مبحث نخست - دعاوی اضافی
۳۶۹	مبحث دوم - دعاوی ورود و جلب شخص ثالث
۳۷۰	گفتار نخست - ورود شخص ثالث
۳۷۱	بند نخست - قواعد پذیرش ورود ثالث
۳۷۴	بند دوم - آیین ورود ثالث، رسیدگی دادگاه و صدور رای
۳۷۷	گفتار دوم - جلب شخص ثالث
۳۸۳	فصل دوم - طواری مرتبط به جریان دادرسی
۳۸۳	مبحث نخست - اقامه تکنیک نمودن دعاوی
۳۸۵	مبحث دوم - توقیف دادرسی
۳۸۶	گفتار نخست - موارد توقیف دادرسی
۳۸۶	بند نخست - توقیف دادرسی ناشی از وضعیت اصیل یا نماینده
۳۹۱	بند دوم - سایر موارد توقیف دادرسی
۳۹۲	مبحث سوم - زوال دادرسی و دعاوی
۳۹۴	گفتار نخست - استرداد دادخواست
۳۹۶	گفتار دوم - استرداد دعاوی
۳۹۶	بند نخست - شرایط استرداد دعاوی
۳۹۸	بند دوم - زمان استرداد دعاوی
۴۰۰	گفتار سوم - صرف نظر کردن «کلی» از دعاوی
۴۰۲	فصل سوم - تصمیمات (اعمال)
۴۰۲	دادگاه ها، انواع و آثار آن
۴۰۶	مبحث نخست - تمایز اعمال (تصمیمات) دادگاه ها و وجه آن
۴۰۳	مبحث دوم - احکام
۴۰۳	گفتار نخست - معیار، انشاء، اعلام و آثار حکم
۴۰۳	بند نخست - معیار حکم
۴۰۶	مبحث چهارم - انواع حکم